Stuk **156** (1982-1983) – Nr. 1

ARCHIEF
VLAAMSE RAAD
TERUGBEZORGEN

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1982-1983 8 DECEMBER 1982

VOORSTEL VAN DECREET

– van mevrouw R. De Backer-Van Ocken C.S. –

houdende regeling van de herdruk van werken uit de Zuidnederlandse letterkunde

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De fragmenten van oude tot minder recente werken die in de schoolbloemlezingen voorkomen, doen belangstellenden dikwijls verlangen naar de lectuur van die werken in hun geheel. Zulke wens moet meermaals onvervuld blijven. Uiteraard zijn die werken vaak reeds lang niet meer in de handel. In de bibliotheken, waar het slijtageproces de oudere werken liquideerde, vinden we een keuze van slechts min of meer hedendaagse romans. Tot onze spijt stellen we vast dat het aantal herdrukken van oudere werken zeer beperkt blijft.

Anderzijds weten we dat meerdere ouderen, soms na vele jaren, graag herlezen wat ze vroeger mooi vonden, terwijl jongeren in 't algemeen en de studerende jeugd in 't bijzonder – zowel die van het secundair als van het hoger onderwijs – vaak tevergeefs zoeken naar die oudere bronnen.

Dit verschijnsel verscherpt de jongste jaren nog. Sommige boeken, die amper enkele jaren geleden werden uitgegeven, kunnen nog nauwelijks in de boekhandel worden aangeschaft. Dus ook vrij recente werken worden herhaaldelijk niet herdrukt.

Deze toestand is niet bevorderlijk voor het doorgeven van de cultuur der vorige geslachten, waarop toch – als actie of reactie – die van de huidige generatie gevestigd is.

In het Nederlandse taalgebied dreigt het gevaar voor een breuk met het verleden des te meer daar de spellingswijze van 1946-1947 al de voordien verschenen boeken minder toegankelij k heeft gemaakt voor de doorsneelezer en een bij komende hindernis heeft opgeworpen voor eventuele herdrukken.

De vraag dient hierbij ook gesteld of, naast modernisering van de spelling, voor bepaalde werken niet hoeft gedacht aan een gedeeltelijke heraanpassing. Dat kan dan alleen geschieden door auteurs die vertrouwd zijn met de tijd van die oudere schrijvers. Het originele van het werk moet natuurlijk geëerbiedigd blijven. We denken hierbij bijvoorbeeld aan geslaagde aanpassingen van historische en romantische werken van Conscience.

Als besluit lijkt het ons niet alleen wenselijk, maar beschouwen we het als een plicht dat onze huidige cultuurgemeenschap een inspanning zou doen om werken van waarde opnieuw in omloop te brengen, door ze te laten herdrukken, ook indien zulke onderneming financieel niet lonend is. Maar ook nu worden meermaals aan onze openbare bibliotheken boeken geschonken door het Ministerie van Nederlandse Cultuur. Bedoelde werken zouden daar zeker zéér welkom zijn, terwijl ook aan financiële recuperatie kan gedacht worden via de boekhandelaars.

We moeten onze literaire cultuurschat in ere houden ; onderhavig voorstel van decreet is een bescheiden stap in die richting.

Commentaar bij de artikelen

Artikel 1

De bescherming en de luister van de taal is een culturele aangelegenheid zoals bedoeld in artikel 59bis van de Grondwet.

Artikel 2

We bedoelen hier zowel werken waarvoor geen auteursrecht meer dient te worden vergoed, als andere.

Artikel 3

Het was eerst onze bedoeling hiervoor „een commissie tot bevordering van de Nederlandse letterkunde in België" te doen aanstellen. Maar vermits Vlaanderen kan beschikken over een pluralistisch samengestelde „Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde" kan haar advies, steunend op ervaren literatuurhistorici, een gewaardeerde richtlijn voor de Minister betekenen.

Artikel 4

Om alle financiële bezwaren te ontzenuwen worden slechts „ten minste twee werken" per jaar gevraagd.

Artikel 5

Ook de Academie heeft op dit terrein praktische ondervinding.

Artikel 6

Hierbij wijzen we nogmaals in de eerste plaats op de uitzonderlijke cultuuropdracht van de openbare bibliotheken, die desnoods deze herdrukken op hun jaarlijkse keuzelijsten kunnen plaatsen.

R. DE BACKER-VAN OCKEN

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1

Dit decreet regelt een aangelegenheid bedoeld in artikel 59bis van de Grondwet.

Artikel 2

Uit de Zuidnederlandse letterkunde worden elk jaar ten minste twee werken van waarde die niet meer in handel zijn, herdrukt.

Artikel 3

Daartoe stelt de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde een lijst op van acht werken die in aanmerking komen voor herdruk en die in volgorde van voorkeur worden gerangschikt.

Vóór 1 maart legt zij deze lijst met een verantwoording van haar keuze voor aan de Gemeenschapsminister tot wiens bevoegdheid de bescherming en de luister van de taal behoort, hierna te noemen de Minister.

Artikel 4

Vóór 1 mei duidt de Minister uit de overeenkomstig artikel 3 van dit decreet voorgelegde lijst ten minste twee te herdrukken werken aan.

Artikel 5

De Minister bepaalt de voorwaarden voor de overeenkomst met de uitgeverij en wijst, conform de wettelijke voorschriften betreffende de overeenkomsten die in naam van de Staat worden gesloten, voor ieder werk afzonderlijk de uitgever aan die belast wordt met het herdrukken van de uitgekozen werken.

Artikel 6

De kosten voor herdruk en verspreiding van de uitgekozen werken komen ten laste van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap, sector Cultuur.

R. DE BACKER-VAN OCKEN

P. TANT